Abilympijský zpravodaj

Vybíráme z obsahu

- Veletrh poprvé jako součást nového evropského jednotného trhu ..... str. 2
- Disciplíny jsou už známé ..... str. 2
- Efektivní způsob pomoci lidem, kteří jsou bez práce a nechtějí se s tím smířit ..... str. 3
- Podporované zaměstnávání se v Chrudimi osvědčilo a prosazuje ho i úřad práce ..... str. 3
- Kurzy pro sluchově postižené v roce 20005 ..... str. 4
- Zapojte se do soutěže o nejlepšího zaměstnavatele! ..... str. 4

● Ročník V. ● Číslo 4/2004 ●

Vydavatel: Česká abilympijská asociace ● Redakce: Rokycanova 2654, 530 02 Pardubice ● Redaktoři: Miloš Kajzrlík (redakce@abilympics.cz), Miloš Pelikán (bpelikan@atlas.cz) ● Telefon, fax: 466 304 366 ● Grafika a sazba: K2P, s. r. o. ● Tisk: Studio Press, s. r. o., Pardubice ● Náklad: 9000 výtisků ● Evid. č.: MK ČR E 12884

Modrožlutý kamion přivezl do Prahy kampaň EU proti diskriminaci

V hlavním městě se 17. září objevil nepřehlédnutelný kamion, který je součástí informační kampaně Evropské unie zaměřené proti nejrůznějším formám diskriminace. Vozidlo zahájilo desetitýdenní jízdu Evropou 1. září v Bruselu a zakončí ji v prvých listopadových dnech v Itálii. Kampaň probíhá od loňska ve všech členských státech EU a bude zakončena v roce 2007.

Diskriminaci v zaměstnání a při školení z důvodu rasového či etnického původu, sexuální orientace, náboženství nebo přesvědčení, věku a zdravotního postižení zakazuje evropská legislativa přijatá v roce 2000. Pokud jde o rasovou či etnickou diskriminaci, příslušná direktiva pokrývá i další oblasti života (například vzdělávání, sociální zabezpečení, zdravotní péči nebo přístup ke zboží a službám). Legislativní kroky podporuje akční program boje proti diskriminaci, jehož rozpočet dosahuje 100 milionů eur.

Zmíněnou kampaň iniciovala Evropská komise a její hlavním posláním je informovat veřejnost o právech zajištěných evropskými protidiskriminačními směrnicemi a také o připravovaných či již platných protidiskriminačních opatřeních na úrovni státu. Proto v každé zemi zároveň funguje národní pracovní skupina, která usměrňuje panevropskou strategii podle specifických potřeb a aktivně se zapojuje do průběhu kampaně. V Česku jsou jejími členy zástupci několika ministerstev a neziskových organizací. Národní radu zdravotně postižených ve skupině zastupuje právník Jan Hutař, který považuje diskriminaci lidí s postižením u nás za závažný problém.

„Společnost se s ním potýká už delší dobu. Myslím, že nepříliš úspěšně. Antidiskriminační legislativa dosud existuje jen v oblasti zaměstnávání, kde je diskriminace lidí se zdravotním postižením nejvýraznější a statisticky jednoznačně doložitelná. Zatímco například v otázce zastoupení pohlaví jsou rozdíly v řádu procent důvodem ke zdvižení obočí, a pokud je rozdíl vyšší než desetiprocentní, zvedají novináři varovně prst, u diskriminace lidí se zdravotním postižením k zaměstnání se běžně vyskytují násobky a desetinásobky, avšak bez nějaké větší publicity. Přitom se jedná o rozdíly v řádu stovek procent," říká uznávaný právník.

Dle jeho názoru nejde o to, že bez protidiskriminační legislativy by se situace lidí se zdravotním postižením v řadě oblastí výrazně nezlepšila. Problematické je, že přijímaná konkrétní opatření mají často speciální charakter: jako příklad lze uvést byty zvláštního určení či speciální WC. „Jako by šlo o něco víc než o zabezpečení podmínek pro možnost uplatňování práv," konstatuje pan Hutař. Za největší problém považuje skutečnost, že „omezení možnosti vykonávat určitá práva a využívat ústavou garantované svobody je často chápáno jako důsledek postižení a individuální věc postiženého jednotlivce, nikoliv jako téma pro antidiskriminační legislativu".

Zásada „design for all" (úprava pro všechny) nachází stále větší uplatnění ve vyspělých zemích Evropské unie, avšak v našem právním řádu se zatím prosazuje jen omezeně. Diskriminace zdravotně postižených lidí je tak někdy nahrazována jejich segregací.

(pel)

V prostoru vedle kamionu probíhala Africká dílna, kterou připravilo Multikulturní centrum Praha. Zájemci si mohli zkusit zhotovit jednoduchý hudební nástroj.

Nedávno prováděl Eurobarometr průzkum na téma „Diskriminace v Evropě". Jedním z jeho nejzávažnějších zjištění bylo to, že Evropané považují diskriminaci v zaměstnání za samozřejmou věc. Většina respondentů se sice sama stavěla proti ní, ale zároveň vyjádřila přesvědčení, že etnický původ, náboženské přesvědčení či věk může být překážkou při hledání zaměstnání. A to i v případech, kdy má diskriminovaný jedinec srovnatelné vzdělání a kvalifikaci s ostatními. Právě proti těmto jevům bojuje antidiskriminační kampaň Evropské unie, která letos vstoupila i do České republiky.

Ústavní stížnost odmítnuta, avšak shledána závažnou

Alena Skálová z Prahy letos v únoru podala ústavní stížnost týkající se nerovnoprávného postavení zdravotně postižených dětí v přístupu k sociálním službám. Sama se dostala v důsledku stávající legislativy do velmi svízelné situace. Ačkoli byla zaměstnaná, neměla dostatek finančních prostředků na to, aby mohla platit osobního asistenta, který by jí pomohl starat se o jejího těžce zdravotně postiženého syna. Nakonec jej musela předat do ústavu sociální péče.

Legislativní diskriminace podle paní Skálové spočívá v tom, že zatímco dospělý zdravotně postižený člověk je zpravidla příjemcem důchodu, což mu umožňuje pobírat i zvýšení důchodu pro bezmocnost a hradit z něj třeba úkony pečovatelské služby, dítě až do své plnoletosti důchod ani jeho zvýšení nemůže pobírat. Jeden z rodičů obvykle zůstává s postiženým dítětem doma a pobírá velmi nízký příspěvek při péči o osobu blízkou, takže na zajištění potřebných sociálních služeb (třeba respitní péče či osobního asistenta) již v rodině chybějí peníze.

Ústavní soud v sobotu 7. září zmíněnou stížnost odmítl, avšak ve svém usnesení kromě jiného uvedl, že „argumentaci navrhovatelky neodmítá, ba shledává ji závažnou a i z hlediska ústavního za nikoliv bagatelizovatelnou; není však oprávněn vykročit z pravomocí svěřených mu ústavodárcem, neboť by takovým vykročením popřel základní principy právního státu".

Proti usnesení není přípustné odvolání. ***(pel)***

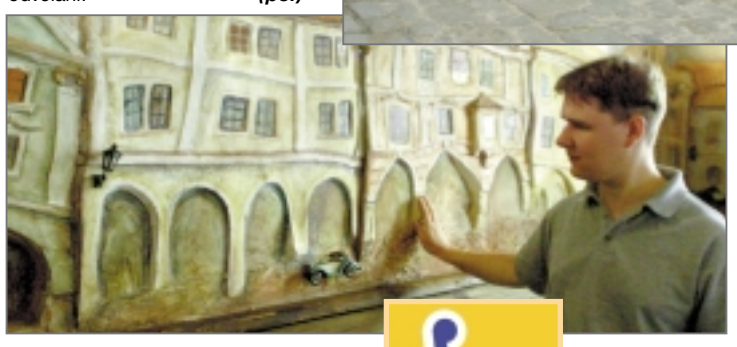

Den s handicapem - Den bez bariér

V sobotu 11. září se Český Krumlov, město s řadou historických památek, stal místem setkání zhruba 350 zdravotně postižených, především vozíčkářů, nevidomých a neslyšících. Sjeli se sem na premiérový ročník ojedinělé republikové akce nazvané Den s handicapem – Den bez bariér. Na celou krásnou prosluněnou pozdně letní sobotu připravili její organizátoři četná lákadla, mezi nimiž nechyběla ani prohlídka prostor místního zámku, které nebývají pro vozíčkáře obyčejně přístupné. (Zvláštnost prohlídky spočívala v netradičním přístupu do zámku – z letní jízdárny přes vzácnou, běžně nepřístupnou spojovací chodbu nad barokním divadlem a Plášťovým mostem do druhého patra zámku). Mezi další nabídky patřila třeba prohlídka Pohádkového domu, Domu fotografií, International Art Studia s možností modelování. Správnou trefou bylo i zařazení projížďky na raftech a na voru.

Fotoreportáž z českokrumlovské akce

Dotkni se Českého Krumlova, tak se jmenovala „prohlídka" města pro nevidomé. Domy na hlavním náměstí jim přiblížila zajímavá keramická výzdoba jedné místní restaurace. V rámci této procházky se návštěvníci mohli seznámit nejen prostřednictvím odborného výkladu s nejzajímavějšími prvky místní architektury, navíc si na ně mohli i sáhnout. S velkým zájmem se setkala také jedinečná příležitost podívat se na město z výšky 64 metrů z věže Horního hradu, kam nejen vozíčkáře dopravila vysokozdvižná plošina. Ve společnosti politických i jiných celebrit se na chvíli ocitli účastníci, kteří využili možnost prohlédnout si Muzeum voskových figurín.

Odpoledním programem provázela herečka Bára Štěpánová. Spolu s dalšími se aktivně zapojila do akce Zkuste si to na chvíli, kdy se vydala se slepeckou holí (ale i na mechanickém vozíku) na cestu dlážděným náměstím. Na něm probíhal bohatý kulturní program, při kterém se také potvrdilo, že bariéra mezi jevištěm a hledištěm neexistuje. Na jiném místě města se prezentovaly i různé neziskové organizace.

Miloš Kajzrlík
Foto: Lubor Mrázek

Horkou půdu, na které stojíme, zavlaží každá kapka

Právě držíte v rukách čtvrté číslo Abilympijského zpravodaje. Po roce jsme do novin opět vsunuli složenku a do vás, vážení a milí čtenáři, znovu vkládáme naději, že nám pomůžete. Pokud máte pocit, že aspoň trochu obohacujeme váš život, podpořte prosím Českou abilympijskou asociaci.

Ano, podporují nás různí sponzoři a také několik desítek obcí a měst. Svědčí o tom jejich loga, reklamy a heraldické znaky na každičké stránce novin. „Provozní" náklady však stále rostou, nacházíme se ve svízelné situaci a pro naše přežití má význam jakákoli částka, kterou nám zašlete.

Až příště najdete Zpravodaj ve své schránce, může kdokoli z vás už patřit k jeho zachráncům.

Na shledanou v prosinci!

Miloš Pelikán

Veletrh poprvé jako součást nového evropského jednotného trhu

Po roce se v prvním listopadovém týdnu – od úterý 2. do pátku 5. – stane pavilon A brněnského výstaviště opět místem konání mezinárodního veletrhu pro rehabilitaci, protetiku a zdraví REHAPROTEX. Jeho 13. ročník (a současně probíhající 12. mezinárodní veletrh zdravotnické techniky a farmacie MEFA) se po našem vstupu do Evropské unie stane jednou z nejvýznamnějších výstavních akcí zdravotnického charakteru na území členských států.

Na veletrhu představí desítky výrobců kompenzačních, rehabilitačních a protetických pomůcek svoje novinky. Znamená to, že zdravotně postižení by zde měli nalézt prakticky vše, co tento obor u nás i ve světě v současnosti nabízí. Kromě toho jim zástupci vystavovatelů kvalitně poradí s řešením jejich případných problémů. Také letos bude mezi exponáty několik s prestižním oceněním Zlatý REHAPROTEX. O tuto cenu se mohou ucházet pouze exponáty, které lze z hlediska parametrů zařadit ke světové špičce nebo které určují trend vývoje ve svém oboru.

Z doprovodného programu, který organizuje Liga za práva vozíčkářů pod názvem Pro Váš úsměv, připomeňme alespoň prezentaci chráněných dílen, různých nadací a humanitárních organizací, ukázky hipoterapie a canisterapie jako méně obvyklých léčebných postupů. Z dalších zajímavých doprovodných akcí je možno připomenout konzultační centrum Sjednocené organizace nevidomých a slabozrakých pro odstraňování bariér. V tomto poradenském studiu by měly především osoby s pohybovými problémy získat odpovědi na otázky, které často kladou v souvislosti s bezbariérovým bydlením a interiérovými i exteriérovými stavebními úpravami. Probíhají také jednání ohledně možnosti uspořádat pro architekty a další stavební odborníky konferenci o bezbariérovém bydlení.

Tématem panelové diskuse připravované ve spolupráci s Národní radou zdravotně postižených ČR budou systémové změny sociálních služeb. Účast v ní přislíbili nejen zástupci Národní rady, ale také Ministerstva práce a sociálních věcí ČR, Vládního výboru pro zdravotně postižené občany atd.

Od úterý do čtvrtka bude otevřeno od 10 do18 hodin. Závěrečný den se brány výstaviště uzavřou o tři hodiny dříve. Cena vstupenky na celou dobu konání veletrhu je 240 korun, jednodenní vstupenka stojí 80 korun. Držitelé průkazů ZTP a ZTP/P zaplatí 40 korun, jejich doprovod bude mít vstup volný.

Na internetu přináší podrobné informace o veletrhu (včetně doprovodného programu) adresa www.rehaprotex.cz. Přehled doplňkových akcí je uveden také na adrese www.ligavozic.cz.

(mk)

MANA SDRUŽENÍ
František Březina

U Stadionu 9
530 02 Pardubice
tel./fax: 466 513 623
e-mail: mana@pard-net.cz

- barvy
- hydroizolace
- tmely
- omítky
- sanace
- zateplování

ELREG s.r.o. PARDUBICE

ADONIX
Bratranců Veverkových 645
530 02 Pardubice
telefon: 466 615 586

BROMO s.r.o. STAVEBNINY

EXVER FOOD

SLUŽBY MĚSTA PARDUBIC a.s.

HRAMAT GROUP PARDUBICE

SPEKTRUM S.R.O.

GALKO

Elec Trans s.r.o. Pardubice

EKOGREEN s.r.o.
• návrhy a realizace zahradnických úprav
• automatické závlahové systémy Rain Bird a Hunter
• zahradní jezírka • ošetřování a kácení stromů

HAMZOVA ODBORNÁ LÉČEBNA pro děti a dospělé

SUMO ELEKTRO MĚŘENÍ A REGULACE ŘÍDICÍ SYSTÉMY

AQUASTAV s.r.o. PARDUBICE
Lány na Důlku 14
533 31 Pardubice
telefon, fax: 466 970 307
e-mail: aquastavpce@tiscali.cz

V Německu se v listopadu uskuteční významný veletrh

Německý Düsseldorf bude ve dnech 10.-13. listopadu dějištěm největšího veletrhu zdravotnické techniky v Evropě. Pod názvem **REHACARE International** se koná již popatnácté. V šesti výstavních halách představí své kompenzační a rehabilitační pomůcky přibližně 800 firem z více než 25 států: je mezi například Finsko, Velká Británie, Itálie, Tchaj-wan a Japonsko.

Partnerskou zemí veletrhu je letos Dánsko, které zájemce seznámí i se svým systémem sociální péče. Návštěvníky rozsáhlé expozice, umístěné v hale č. 4 na 1200 m^2, přivítají modely vikingských lodí.

Podrobné informace o všem, co je pro zdravotně postižené osoby, odbornou veřejnost i laiky v bezbariérovém areálu Messe Düsseldorf připraveno, jsou zveřejněny na stránkách www.rehacare.de.

(pel)

Disciplíny jsou už známé

V roce 2007 se po více než čtvrtstoletí vrátí pořadatelství mezinárodní abilympiády opět do Japonska, kde v sedmdesátých letech abilympijské hnutí vzniklo a kde se v roce 1981 konala premiérová přehlídka pracovních schopností a dovedností aktivních zdravotně postižených. Její dějiště, metropoli Tokio, vystřídá Šizuoka, město v jižní části největšího ostrova země Honšú.

Organizátoři této sedmé mezinárodní abilympiády už vyhlásili soutěžní disciplíny – je jich celkem 31. Oproti posledním dvěma abilympiádám v Praze a Novém Dillí chybějí soutěže pro děti. V soupisu se neobjevuje ani několik obvyklých, které se pravidelně konají nejen na našich národních abilympiádách (např. cukrářství nebo studená kuchyně). Naopak jsou zařazeny některé zcela nové.

Přehled vyhlášených soutěžních disciplín

1. Protetika
2. Košíkářství
3. Propagační billboard
4. Truhlářství
5. CAD – architektura
6. CAD – strojírenství
7. Programování
8. Tvorba www stránek
9. Dentální technika
10. Pořizování dat
11. Šití dámských šatů – střih
12. Šití dámských šatů – zpracování
13. Elektronická montáž
14. Technické kreslení
15. Sazba a grafika anglického textu
16. Editace anglického textu
17. Aranžování květin
18. Šperkařství
19. Soustružení
20. Mechanická montáž
21. Montáž počítače
22. Obsluha počítače
23. Fotografování ve studiu
24. Fotografování v exteriéru
25. Návrh plakátu
26. Přesná práce s tabulovým plechem (nosná konstrukce pro elektrické nebo elektronické výrobní zařízení)
27. Krejčovství
28. Technická ilustrace
29. Vyřezávání ze dřeva
30. Práce se dřevem
31. Látání

(mk)

Průlom do tradice

Přes čtyři roky mohli čtenáři Abilympijským zpravodajem listovat pouze v jeho klasické, tištěné verzi. K zásadní změně ovšem došlo v průběhu září, kdy rozšířil řadu různých novin a časopisů vydávaných organizacemi z neziskového sektoru, které si lze prohlédnout také v elektronické podobě na internetu (namátkou např. Vozka, Gong nebo Zora).

Elektronická verze ročníku 2004 a následujících je a bude postupně umísťována na webových stránkách České abilympijské asociace www.abilympics.cz v sekci a podsekci CAA/Abilympijský zpravodaj/Ročník 5/2004 a další ve formátu pdf. Kapacita souborů se pohybuje do 2 MB. V případě předcházejících ročníků se takto už postupovat nebude. Nadále zůstává zachováno umísťování vybraných článků z jednotlivých čísel, a to ve formátu doc.

Obsah zmíněné internetové adresy se v současnosti prakticky denně upravuje. Kromě informací z abilympijského hnutí upozorňuje také např. na různé zajímavé akce pro zdravotně postižené. ***(mk)***

Na abilympiádě není poražených

Ve dnech 18.-19. června se v Pardubicích konal 12. ročník národní abilympiády. Tradiční soutěžení v pracovních a volnočasových aktivitách dokazuje, že žádné zdravotní postižení nezabrání lidem podávat obdivuhodné výkony. O tom, že rozhodně je na co se dívat a co obdivovat, ostatně svědčí i celkově páté místo (z neasijských zemí dokonce první!) české reprezentace na loňské mezinárodní abilympiádě v indickém Novém Dillí.

Byl jsem rád, že kromě starých známých se letos v městě perníku objevilo mnoho nových tváří a navazovaly se další přátelské kontakty. I proto mě moje drahá předvídavě nutila ke koupi nové garderobiéry. Nové kalhoty jsem si koupil, košili rovněž. Leč boty ne. Mám je tak skvěle rozšlápnuté! Tak jsem si pořídil alespoň nové tkaničky; ty staré držely již pouze na šňůrce.

Oproti minulým letům mě pořadatelé mile překvapili tím, že soutěže ve studené kuchyni a cukrářství se nekonaly ve stejný den. Snížili u mě riziko žlučníkového záchvatu: nejde totiž odolat nádherně upraveným tácům s cukrovinkami či s roládami, závitky a medailonky. Tedy alespoň já to nedokážu… Na druhou stranu mě mrzelo, že se nekonala moje oblíbená disciplína, počítačová sazba a grafika, na kterou jsem se připravoval. Byl o ni malý zájem.

Na abilympiádě se mi líbí, že nejde o skandální soutěž s podvody, nýbrž o přátelské setkání doprovázené čestným soupeřením. Není, alespoň pro mne, poražených. Jsou jen přemožitelé více či méně nepříznivého osudu. A skutečnými hrdiny jsou mentálně postižení!

Dovolím si vyzdvihnout dva abilympioniky. Pána kolem šedesátky na mechanickém vozíku, který letos zvítězil v elektronické montáži a který v Indii ukázal soupeřům, jak Češi montují počítače. A mladého muže na elektrickém vozíku, vybaveném stereo reproduktory, který se mnou zápolil v počítačové editaci textu. S těžce postiženými „packami“ kouzlit na počítačové klávesnici, to je prostě úžasné. Pro mě byl vítězem disciplíny on!

Já skončil v editaci čtvrtý. Ihned jsem začal přemýšlet, jak to změnit. Na nic kloudného jsem však nepřišel. Vymlouvat se, že jsem se pořádně nevyspal nebo že mi nesedly brýle, nemělo cenu. Napadla mě však možnost, jak aspoň příští rok uspět. Konkurentům uvážu jednu ruku za záda. Mohl bych je také vyvést z míry košilatými vtipy… Jinak ty, co mne letos porazili, nepřemůžu. Byli skvělí.

Aranžování květin patří k nejatraktivnějším disciplínám.

Snad se příště bude v Pardubicích soutěžit i v počítačové grafice. Ta mě baví a v ní mám doufám naději dostat se do týmu, který se v roce 2007 vydá do Japonska. Mezi disciplínami by se také mohla objevit olejomalba, malování mi docela jde.

Doprovodný program uváděl opět Pepíček Melen, jehož většina z nás zná jako roztomilého dětského zpěváčka. Hoch poněkud vyrostl, zmužněl a objevil v sobě řečnický talent. Mimochodem, zpívat nezapomněl… Stojí za zmínku, že vítězové byli na abilympiádě poprvé vyhlašováni už v rámci večerního společenského programu.

Největší hvězdou letos byla Bára Štěpánová. Ta měla nejdříve besedu, během níž i zazpívala, a poté rozdávala fotografie s autogramem. Ve skutečnosti je sympatičtější než v televizi. Také moderovala sobotní večer namísto Pepy, který musel abilympiádu opustit.

I ostatní účastníci doprovodného programu byli vynikající: tancující droboť, kytarová skupina, rychlomalíř, skvělý barman… Manželku uchvátilo vystoupení špičkových tanečních párů a country skupina, o kterou jsem bohužel přišel, neboť jsem dal přednost infarktovému utkání našich fotbalistů na mistrovství Evropy. Největší zážitek mi připravila hudební skupina, jejíž jedinými nástroji byly pouze bicí a rozmanité bubínky. Jejich vedoucí, přezdívaný Godzilla, dokonce na bubny zahrál Šavlový tanec. Tihle muzikanti nakonec naučili bubnovat i hluchoněmého účastníka abilympiády. Není divu. Když skupina hrála, pociťoval jsem zvuky nejen sluchem, ale také tlakovými vlnami na hrudním koši.

Abilympiáda dokazuje, že žádné postižení nezabrání člověku zvítězit nad osudem a vyniknout nejen mezi lidmi s podobným údělem, ale v rámci celé populace. Akcí tohoto typu by mělo být mnohem víc a veřejnost by je měla výrazněji podporovat. ***Jiří Slapnička***

NEUSIEDLER SCP
Krajská hospodářská komora Pardubického kraje
MAGNET Blanche Porte
floraservis
voestalpine STAHLHANDEL SPOL. S R. O.
FOXCONN CZ

Někdo z nich slyší líp, někdo hůř. Důležité je, že jsou schopni spolupracovat.

Povídky Bohumila Hrabala v podání oblíbených herců

Příznivci čtené prózy by v nabídce kompaktních disků neměli přehlédnout Perličky Bohumila Hrabala. Titul se objevil na trhu letos v květnu jako společný počin Svazu paraplegiků a Radioservisu, vydavatelství Českého rozhlasu. Oblíbení herci si pro cédéčko přichystali tyto povídky slavného autora: U zeleného stromu (čte Jiří Menzel), Dáma s kaméliemi (čte Viktor Preiss), Kopretina (čte Zdeněk Svěrák), Křtiny 1947 (čte Josef Abrhám) a Pábitelé (nahrávka z archivu Českého rozhlasu, čte Bohumil Hrabal).

Projekt se podařilo uskutečnit za minimálních nákladů díky přístupu firem podílejících se na přípravě a výrobě CD, díky hercům, kteří povídky přečetli bez nároku na honorář, a také díky majitelům autorských práv, kteří umožnili bezplatné vydání povídek. Zisk z prodeje použije Svaz paraplegiků k financování činnosti Centra Paraple, které poskytuje poradenskou a rehabilitační pomoc lidem ochrnutým po úrazu.

Známý herec a scenárista Zdeněk Svěrák, který se zmíněnou organizací spolupracuje už řadu let, do bookletu CD kromě jiného napsal: „Hrabal je jedinečný. Tím, jak psal, i tím, o čem psal. Byl fascinován tajemstvím a skrytou krásou nehezkých míst, všedních věcí a malých lidských osudů. Přes svůj psací stroj horečně hledal způsob, jak přenést své okouzlení na nás. Podroboval při tom češtinu zatěžkávacím zkouškám, zda je tohoto přenosu schopna. Jsem přesvědčen, že ji prověřil dokonale, a nezávidím překladatelům do jiných jazyků jejich těžký úkol.

Povídka je dobrý literární útvar. Svou krátkostí nutí autora k hutnosti. Slovo v povídce jako by mělo větší specifickou váhu než v románu. Byl bych rád, kdybyste si na Hrabalových slovech pochutnali stejně jako herci, kteří je pronášejí. Přibalili jsme jednu lahůdku: povídku, kterou čte sám Bohumil Hrabal.

Když k tomu všemu ještě dodám, že veškerý výtěžek z prodeje tohoto CD jde na pomoc vozíčkářům po poranění míchy, můžu vám spolu s jednou Hrabalovou postavou už jen říci: Nekupte to…“

Kompaktní disk lze za cenu 199 Kč sehnat v prodejně Českého rozhlasu (Vinohradská 12, Praha 2); **lze si jej také objednat na tel. číslech 222 715 384 a 221 551 348 nebo prostřednictvím internetového katalogu Radioservisu.** Stojí za zmínku, že Perličky Bohumila Hrabala jsou druhým titulem v edici Čtení z české prózy: loni v červnu vyšlo CD Příběhy Petra Šabacha. ***(pel)***

Neocenitelné zkušenosti do budoucna

Integrace dětí s těžkým sluchovým postižením do běžných škol je obtížná. Důvodem je především komunikační bariéra – nemožnost plynule komunikovat mluvenou řečí. Tato bariéra představuje jeden z hlavních problémů, který souvisí s prelingvální hluchotou, tj. se ztrátou sluchu před vytvořením řeči. Jedním ze sdružení, které svými aktivitami přibližuje slyšícím dětem svět jejich neslyšících vrstevníků, je brněnský Labyrint. K nejoblíbenějším patří krátkodobé společné integrované prázdninové pobyty.

Celodenní nabitý program složený z řady atraktivit má v dětech především podnítit oboustranný zájem o komunikaci, vzájemné poznávání a tolerování odlišností. Při všech hrách, výletech a dalších radovánkách je také nesmírně důležité, aby se sluchově postižené i nepostižené děti dokázaly vcítit do prožitků svých nových kamarádů. Děti bez sluchového handicapu se tak seznámí s problematikou sluchového postižení, životem s ním i se základy znakového jazyka. Neslyšící děti mohou naopak vyniknout v různých sportech nebo třeba jako žongléři a uvědomí si, že se se svými dovednostmi dokáží prosadit i mezi slyšícími.

S přípravou takto náročného a odborně propracovaného programu pomáhají instruktoři, absolventi Fakulty tělesné kultury z olomoucké Univerzity Palackého.

Jeden z letošních pobytů, třetí ročník letního tábora pro slyšící a neslyšící děti, se uskutečnil od 7. do 14. srpna ve středisku Chadimův mlýn v Horních Dubenkách u Telče v nádherné krajině Jihlavských vrchů pod Javořicí, nejvyšší horou celé Českomoravské vysočiny. Během sedmi dnů se na něm do sytosti vyřádilo 21 slyšících a různě sluchově postižených dětí převážně z Brna a jeho okolí, ale také z dalších míst republiky.

Na konci pobytu neskrýval nadšení nikdo – děti, instruktoři ani vedoucí. Děti si k sobě dokázaly najít cestu už po několika dnech, což potěšilo v prvé řadě vedení tábora. Zážitkem bylo například sledovat dva původně cizí kluky, slyšícího a neslyšícího, při domluvě o utkání v badmintonu nebo o šachové partii bez toho, že by potřebovali pomoc dospělých. Nebo jiný příklad: společná „schůze“ slyšících a neslyšících holek, při níž probíraly svoje dívčí problémy. Stejně příjemné byly také situace, když se slyšící děti chodily ptát svých kamarádů, jak se ve znakové řeči řekne to či ono, a neslyšící zase s nadšením psaly dopisy do táborové pošty. Pro slyšící děti byla největším poznáním z pobytu zkušenost, že se zdravotně postiženými je komunikace možná. Takové poznání pro ně může být velmi významné v jejich budoucím povolání.

Brněnské občanské sdružení Labyrint bylo založeno roku 2001. Ve své činnosti se zaměřuje na mimoškolní vzdělávání neslyšících dětí a na rozvoj vzájemné komunikace mezi slyšícími a neslyšícími dětmi. Tím se snaží napomáhat budoucímu uplatnění neslyšících dětí ve společnosti i v práci. Kromě integrovaných pobytů v přírodě pořádá i celoroční kroužek, v němž neslyšící děti z Brněnska poznávají svět a rozvíjejí si přitom slovní zásobu. Dále ověřuje program tréninku psané a čtené češtiny pro neslyšící děti pomocí psacího telefonu.

Letos chystá jako novinku vydání prvního výukového CD na podporu čtenářství neslyšících dětí.

Labyrint – sdružení pro integrovanou výchovu sídlí na adrese Bendlova 26, 613 00 Brno. Číslo telefonu a faxu je 548 524 289, je možno volat také na číslo mobilu 728 227 447. Na internetu sdružení informuje o své činnosti na adrese www.labyrint.euweb.cz. Dotazy lze posílat také na e-mailovou adresu labyrint-spiv@volny.cz.

(mk)

RCD RADIOKOMUNIKACE
Profesionální rádiové spojení
NEDCON
advanced storage technology

Pošlete dárcovskou SMS!

Centru Paraple mohou občané od 1. září do konce letošního roku pomoci odesláním dárcovské SMS ve tvaru DMS PARAPLE **na číslo 87777**. K tarifní ceně za textovou zprávu bude připočtena částka 30 Kč + DPH. Centrum získá z každé textovky 27 Kč.

Projekt „DMS – dárcovská SMS“ je společným počinem Fóra dárců, organizace usilující o podporu filantropie v České republice, a Asociace provozovatelů mobilních sítí. ***(pel)***

V Praze vznikla nová agentura!

Ačkoliv je v našem hlavním městě nejnižší nezaměstnanost v republice, zájem o podporované zaměstnávání ze strany zdravotně postižených lidí výrazně převyšuje kapacitní možnosti specializovaných agentur. V agentuře občanského sdružení Rytmus v Praze 2 bylo dokonce nutné zavést pro zájemce poměrně dlouhé čekací doby, než se mohlo začít s hledáním konkrétního pracovního místa. I proto byla letos 21. září otevřena nová agentura **v Dejvicích (ul. Terronská 49, Praha 6).** Kontaktní telefonní čísla jsou 224 324 639 a 777 228 668, e-maily lze posílat na adresu dejvice@rytmus.org. ***(pel)***

Podporované zaměstnávání se v Chrudimi osvědčilo a prosazuje ho i úřad práce

Lidé se zdravotním postižením na Chrudimsku mají o podporované zaměstnávání velký zájem. „Pokud vyjdeme z předpokladu, že na jednoho konzultanta by mělo připadat 5-7 klientů, je naše kapacita přibližně 24 klientů. Zájem lidí je vyšší, proto jsme museli zavést pořadník čekatelů,“ říká Iva Dolečková, vedoucí agentury, kterou v Chrudimi v prosinci roku 2000 založilo občanské sdružení Rytmus.

Výsledky za devět měsíců letošního roku dokazují, že podporované zaměstnávání je účinným způsobem pomoci. „Pracovně právní vztah mohlo uzavřít 12 lidí. Průměrně pracují 5 hodin denně. Jde o pomocné práce na zahradě, v kuchyni, ve školce, v šicí dílně, v hřebčíně a o tyto profese: technický pracovník, administrativní a spisový pracovník a uklízečka,“ konkretizuje úspěšné počiny paní Dolečková. Téměř všichni klienti chrudimské agentury mají zdravotní postižení, většinou kombinované: například mentální se prolíná s tělesným. Někteří klienti však jsou postiženi „pouze“ smyslově nebo třeba mají „pouze“ duševní onemocnění.

Pro dobré fungování agentury je nezbytná spolupráce s dalšími subjekty působícími v oblasti zaměstnávání lidí se změněnou pracovní schopností. „Úřad práce v Chrudimi lze jen chválit. Máme tam kontaktní osobu, která nám předává klienty a úzce s námi spolupracuje. Dostáváme přehledy volných pracovních míst, avíza na konkurzy a volná místa… Jsou fakt skvělí!“ nešetří chválou vedoucí agentury.

S ředitelkou úřadu práce jednala o dosavadních i nových pracovně právních předpisech. „Podporované zaměstnávání sice v naší legislativě není zakotveno, ale s paní ředitelkou jsme se shodly na tom, že by se mohlo díky novému zákonu o zaměstnanosti poskytovat jako forma pracovní rehabilitace. Máme zástupce v odborné komisi, která bude posuzovat vhodnost této rehabilitace pro jednotlivé klienty úřadu práce, takže budeme moci uplatnit naše zkušenosti v rámci služby podporovaného zaměstnávání,“ míní Iva Dolečková. A dodává, že chrudimská agentura samozřejmě bude ve spolupráci s Českou unií podporovaného zaměstnávání nadále usilovat o začlenění moderního instrumentu sociální pomoci do našeho právního řádu.

„Je úžasné sledovat pokrok v chování lidí. Například mentálně postižená klientka ústavu sociální péče, která pracuje již čtvrtý rok, si koupí mobil, uvažuje o stavebním spoření a také o samostatném bydlení. Kéž by se to dařilo u většího počtu našich klientů,“ hodnotí přínos podporovaného zaměstnávání paní Dolečková.

(pel)

Efektivní způsob pomoci lidem, kteří jsou bez práce a nechtějí se s tím smířit

Mnozí lidé se zdravotním postižením nemohou sehnat práci. V této situaci jim může účinně pomoci PODPOROVANÉ ZAMĚSTNÁVÁNÍ. Jde o specifickou službu poskytovanou osobám, které za účelem získání a udržení pracovního místa na otevřeném (běžném) trhu práce potřebují individuální a dlouhodobou podporu založenou na odborné pomoci.

Podporované zaměstnávání lze charakterizovat jako propojení pracovně právního poradenství, kariérového poradenství či poradenství pro volbu povolání, doprovázení, individuálního i skupinového tréninku dovedností, asistence na pracovišti a zastupování práv uchazečů o práci. Druhým uživatelem služby je zaměstnavatel, kterému je poskytováno odborné poradenství týkající se přizpůsobení pracovních podmínek pro lidi výrazně znevýhodněné na trhu práce.

Jak to vypadá v zahraničí a jak u nás

Ve Spojených státech, Kanadě a Austrálii patří PZ k tradičním službám, které jsou hrazeny z veřejných prostředků. V Evropě je nejprogresivnější Norsko, které PZ zařadilo mezi služby zaměstnanosti již v roce 1996. V zemích Evropské unie je podporované zaměstnávání nebo obsahově odpovídající služba využívána například v Rakousku, Itálii, Německu, Lucembursku, Holandsku, Irsku, Velké Británii, Finsku, Švédsku a Španělsku.

Podporované zaměstnávání zatím není převažujícím typem podpory lidem se zdravotním postižením. Důvodem je krátká doba existence této služby (vznikla v polovině 80. let v USA) a trvající převaha tradičních nástrojů aktivní politiky zaměstnanosti. Pro náš stát je však inspirativní, že sousední Slovensko začlenilo podporované zaměstnávání do nového zákona o zaměstnanosti, který platí od letošního ledna.

V Česku poskytují podporované zaměstnávání výhradně nevládní organizace. Prvou specializovanou agenturu otevřelo sdružení Rytmus v roce 1995 v Praze. V současné době se PZ rozvíjí v 11 krajích: chybí pouze v Liberecském, Karlovarském a Plzeňském kraji (v Liberci však už v říjnu zahájí činnost nová agentura). Na konci září u nás působilo 30 agentur PZ; většina z nich vznikla v posledních dvou letech. Jejich seznam lze najít na stránkách www.unie-pz.cz. Celková kapacita agentur je nyní asi 470 klientů.

Dosažené výsledky, zjištěná fakta

Průměrná velikost úvazku v podporovaném zaměstnávání je 27 hodin týdně (červenec 2003). V naprosté většině případů jsou uzavírány pracovní smlouvy, ojediněle dohody o pracovní činnosti. V tomtéž měsíci činila průměrná hodinová mzda lidí zaměstnaných prostřednictvím PZ po nástupu do práce 44,10 Kč.

Uživatelé podporovaného zaměstnávání patří většinou ke skupině dlouhodobě nezaměstnaných. Podle dostupných údajů je 25 % uživatelů v registraci úřadu práce déle než 6 měsíců a 54 % dokonce víc jak 12 měsíců. Většinu (asi 70 %) uživatelů tvoří lidé se zdravotním postižením, kteří mají přiznán statut osoby se změněnou pracovní schopností nebo pobírají invalidní důchod.

Velkou výhodou podporovaného zaměstnávání je, že u dlouhodobě a opakovaně nezaměstnaných bývá nalezená práce dosti stabilní.

Z dostupných údajů vyplývá, že průměrné měsíční náklady na jednoho uživatele (ve stabilizované agentuře) se pohybují řádově kolem 3 500 Kč. V závislosti na intenzitě poskytované podpory mohou být náklady v různých fázích a pro různé uživatele PZ výrazně odlišné. Doba trvání služby se pohybuje od 3 měsíců do 3 let, průměrně služba trvá 11 měsíců.

Poskytování podporovaného zaměstnávání je v Česku financováno až na výjimky na základě grantů. Peníze na aktivní politiku zaměstnanosti jsou využívány nesystémově, převážně na pokrytí mezd personálu agentur. Výjimečně je úřadem práce dotována fáze zácviku na pracovišti a získávání dovedností potřebných k pracovnímu uplatnění, a to formou individuálně koncipované rekvalifikace. Tato forma financování není vhodná, protože neumožňuje uchazeči o zaměstnání nastoupit do práce, jakmile se uvolní/vytvoří místo, ale až je ukončen rekvalifikační kurz.

Dalšímu rozvoji podporovaného zaměstnávání brání hlavně nedostatek financí. Nové agentury totiž vznikly převážně díky prostředkům Evropské unie na projekty Palmif a Equal a je možné, že po jejich vyčerpání zaniknou.

Nový zákon o zaměstnanosti

Poskytovatelé podporovaného zaměstnávání očekávali, že zlepšení přinese nový zákon o zaměstnanosti. Vládou schválený dokument „Národní plán vyrovnání příležitostí pro občany se zdravotním postižením“, aktualizovaný usnesením vlády č. 545 ze dne 29. 5. 2002, totiž uložil Ministerstvu práce a sociálních věcí povinnost předložit legislativní zakotvení služby podporovaného zaměstnávání.

Ministerstvo však předložilo Poslanecké sněmovně k projednání návrh zákona, který tento krok ani jeho systémové financování neobsahoval. Jednalo se o nepochopení podstaty podporovaného zaměstnávání a v záměně této služby za tzv. dotované zaměstnávání. Rozborem nástrojů navržených ministerstvem pro financování podporovaného zaměstnávání se ukázalo, že nový zákon by situaci neřešil, ale spíš zkomplikoval.

Česká unie pro podporované zaměstnávání proto vypracovala ve spolupráci s MPSV jiný, kompromisní pozměňovací návrh, který letos na jaře přijala Poslanecká sněmovna i Senát. Nový zákon následně podepsal prezident a 1. října vstupuje v platnost; v současnosti se dokončují prováděcí vyhlášky.

Je alarmující, že zákon v podstatě neřeší financování podporovaného zaměstnávání pro jiné cílové skupiny než lidi se zdravotním postižením. Přitom zhruba třetina uživatelů této služby nemá přiznanou změněnou pracovní schopnost nebo jejich znevýhodnění nemá původ v postižení.

Pozitivním rysem zákona naopak je, že umožňuje (a to velmi elegantně) využít pro poskytování a také financování PZ pracovní rehabilitaci, která je definována jako „souvislá činnost zaměřená na získání a udržení vhodného zaměstnání“. Ministerský návrh dává úřadu práce možnost pověřit jinou právnickou nebo fyzickou osobu zabezpečením pracovní rehabilitace. To znamená, že agentura PZ nyní může uzavřít s úřadem práce dohodu o zabezpečení pracovní rehabilitace a na jejím základě poskytovat své služby evidovaným uchazečům o zaměstnání.

Využitelnost nového zákona výrazně ovlivní podoba prováděcích právních předpisů, které budou během podzimu projednány ve vládě. Pro další rozvoj PZ je důležitá zejména vyhláška MPSV k provedení zákona o zaměstnanosti. Měla by kromě jiného zajistit, aby podporované zaměstnávání mohlo být pro nezaměstnané lidi se zdravotním postižením financováno jako jedna z forem pracovní rehabilitace.

Miloš Pelikán

(podklady pro článek poskytla Česká unie podporovaného zaměstnávání)

● Ve dnech 8.-9. listopadu se v Praze uskuteční první národní konference o podporovaném zaměstnávání. Její podrobný program a přihlášku lze najít na stránkách www.unie-pz.cz.

FRIMARK CZ s.r.o. VAC-STAR
Chládek & Tintěra PARDUBICE
DOMEC
DAKAM
Kooperativa PRO ŽIVOT JAKÝ JE
ESA

Zapojte se do soutěže o nejlepšího zaměstnavatele!

S novou a velmi originální soutěží přišlo občanské sdružení Rytmus. Jejím cílem je upozornit veřejnost na to, že člověka se zdravotním postižením či jiným znevýhodněním lze zaměstnat v běžném pracovním prostředí a že u nás existují firmy, které to dokázaly. Do soutěže s názvem „Stejná šance – Zaměstnavatel 2004" můžete posílat nominace na udělení ceny do konce listopadu. Potřebné informace jsou zveřejněny na stránkách www.stejnasance.cz, telefonicky je poskytne Milada Vondráčková na číslech 224 255 819 nebo 224 251 610.

Rytmus je průkopníkem podporovaného zaměstnávání: právě tento instrument umožňuje třeba vozíčkářům nebo zrakově postiženým lidem najít práci na otevřeném trhu nabídek práce. Pojednávají o něm články na str. 3. ***(pel)***

Kurzy pro sluchově postižené v roce 2005

Před nedávnem byl v rámci programu Leonardo úspěšně dokončen tříletý projekt „Internet jako potenciální zdroj nových pracovních příležitostí pro neslyšící". V jeho rámci byla vypracována a ověřena metodika výuky neslyšících v kurzech zabývajících se zejména těmito tématy:

- zvýšení porozumění neslyšících textům psaným v českém jazyce,
- zvládnutí základů práce s počítačem a internetem,
- počítačové typografie,
- vytváření webových stránek,
- využití internetu k lepšímu uplatnění neslyšících na trhu práce.

S pomocí Evropského sociálního fondu by chtěla Federace rodičů a přátel sluchově postižených tyto kurzy v nějaké podobě zopakovat. Nejspíše by šlo o dva typy kurzů. První se širším zaměřením (typ A) by byl asi dvou- až tříměsíční s nepřetržitou výukou od pondělka do pátku, druhý s užším zaměřením (typ B) by byl víkendový v trvání asi šesti sobot a nedělí.

Předpokládá se, že sluchově postižení účastníci by byli v produktivním věku a měli zájem o zvýšení znalostí v uvedených směrech. Na úroveň předchozího vzdělání se nebudou klást žádné požadavky. Za předpokladu, že účastník dokončí výuku, byl by kurz a poskytnuté studijní materiály bezplatné. Pořadatel by nezajišťoval ubytování a stravování. Kurzy by probíhaly v Praze v sídle Federace.

Aby pořadatel zjistil, zda je o uvažované kurzy zájem a jak by byl velký, pokouší se touto cestou zmapovat názor sluchově postižené veřejnosti. Prosí proto ty, kteří by se chtěli těchto kurzů účastnit, aby se obratem písemně nebo e-mailem zatím nezávazně ohlásili u Federace rodičů a přátel sluchově postižených na adrese: Hábova 1571, 150 00 Praha 5, e-mail: frpsp@frpsp.cz. V ohlášení je nutno uvést svou adresu.

Podle výsledku tohoto průzkumu se pořadatel rozhodne, zda projekty na opakování kurzů předloží. Pořadatele také zajímá, kterému typu kurzu by účastníci dali přednost. O rozhodnutí budou všichni včas informováni.

Vladimír Vrabec, lektor kurzů

APIS – C, s.r.o.
Chrudimská 811
530 02 Pardubice
Tel.: 466 335 095
Tel./fax: 466 330 290
E-mail: apis-c@apis-c.cz
Internet: www.apis-c.cz

Apis-C

- projektování strojních technologických celků
  - kafilerie
  - solidifikace
- výroba a dodávky termoizolací na armatury IKA

Bezbariérová linka důvěry na internetu

Jako každý jiný se i zdravotně postižení potýkají s krizovými situacemi, osobními a vztahovými problémy a potřebují se o nich s někým poradit nebo se někomu svěřit. Někteří z nich to vzhledem ke svému handicapu nemohou učinit telefonicky nebo jim prostě tento způsob příliš nevyhovuje. Právě pro tyto lidi je určena elektronická linka důvěry.

Člověk si na ní pod přezdívkou může chatovou formou povídat s pracovníkem Linky důvěry, svěřit se mu se svými těžkostmi nebo i probrat možná řešení své svízelné situace. Může e-linku i opakovaně navštěvovat a navázat s pracovníkem přesně tam, kde předtím skončili rozhovor. Žádné téma přitom pro tuto službu není tabu, stejně jako je neomezená věková skupina, pro kterou je e-linka určena.

„Lidé se na elektronické lince důvěry otevírají v různých, nejčastěji vztahových otázkách. Trápí je problémy v komunikaci s partnerem nebo rodinou, často mají potíže se sebepřijetím. Jedním z častých témat je deprese, nevěra nebo i sebepoškozování," tvrdí Pavel Veselský, odborný asistent projektu. „To, že jsou návštěvníci zcela anonymní a skryti i co se týká projevů emocí, jim umožňuje začít komunikovat i o velmi bolestném problému. To je často začátkem a první pevnou půdou pro jeho další reálné řešení," řekl.

Celá InternetPoradna.cz, pod kterou e-linka běží, je bezbariérovým webem plně otevřeným pro lidi s postižením i ostatní veřejnost a je uzpůsobená také pro zrakově postižené. Navíc se na webu najdou i další zajímavé informace, jako je možnost získání přímé rady od odborníků, již zodpovězené dotazy, ankety, inzerce, seznamy literatury… Na stránkách se nabízí také klasická diskuse s lidmi, kteří řeší podobné potíže nebo mají podobné zájmy.

E-linku důvěry provozuje Kappa Přerov společně s občanským sdružením InternetPoradna.cz, na adrese http://elinka.internetporadna.cz a je otevřena každý den cca 5 provozních hodin. „Tuto dobu bychom rádi brzy rozšířili i na delší časový úsek za den. Doufáme, že díky spolupráci s dalšími linkami důvěry se nám podaří pokrýt celých dvacet čtyři hodin," vyjádřil se asistent.

Takže pokud si myslíte, že by vám tato služba mohla pomoci a máte přístup na internet, můžete ji zdarma a zcela bez bariér využít. Pracovníci linky důvěry si s vámi rádi popovídají.

Ivana Herzogová, koordinátorka

Povídání o lidech, kteří mohou být ostatním zdravotně postiženým příkladem

Činorodý život s těžkou zrakovou vadou

První ročník soutěže Cena Vlastimila Císaře pro lidi s různým typem i stupněm zdravotního postižení a se schopnostmi a dovednostmi z různých oborů lidské činnosti (informovali jsme o ní v minulém čísle) připomíná člověka s nezpochybnitelnými zásluhami na poli zlepšování nelehkých životních podmínek nejen zrakově postižených, ale i ostatních lidí s nějakým zdravotním handicapem. Celým svým přístupem k životu spoutanému zákeřnou chorobou ukázal totiž všem zdravotně postiženým, že není rozhodně dobré na něj rezignovat, ale naopak ho podle možností co nejaktivněji prožívat. Plným právem si proto tento neúnavný bojovník za práva těch, jejichž osud ve druhé polovině života sdílel, zaslouží v našem zpravodaji bližší představení.

Ing. Vlastimil Císař se narodil 27. května 1934 v Praze. Po vysokoškolských studiích hutního inženýrství pracoval jako vědecko-výzkumný pracovník. Této práce se musel vzdát poté, když mu lékaři diagnostikovali vážné a trvalé postižení zraku. Nezůstal ale nečinný a hned od počátku se aktivně zapojil do práce základní organizace nevidomých a slabozrakých v Praze 6 tehdejšího Svazu invalidů, jejímž členem se stal v roce 1982. Svým přímým vystupováním, povahou i přístupem k řešení problémů si brzy získal všechny její členy. Ti ho za všech okolností považovali za důvěryhodného, nesmírně pracovitého a poctivého člověka. K tomu měl navíc ještě dva obrovské dary: vůdčího ducha a nepřehlédnutelné charisma. Jeho mysl byla vizionářsky rádcovská a zároveň vysoce pragmatická. V nesčetných debatách dokázal naslouchat názorům druhých, proslul dodržováním dohod, na jeho slovo bylo pokaždé spolehnutí. Postupem času si také osvojil četné znalosti o všech druzích zdravotního postižení.

Vzhledem k těmto vlastnostem si ho vážili zdravotně postižení v celé naší zemi. Díky tomu byl také několikrát téměř vždy jednohlasně zvolen do vysokých funkcí v celorepublikových organizacích zdravotně postižených. Byl předsedou Společnosti nevidomých a slabozrakých ČR, viceprezidentem Sjednocené organizace nevidomých a slabozrakých ČR a místopředsedou Sdružení zdravotně postižených v ČR. Jako autor je podepsán pod vytvořením platformy Národní rady zdravotně postižených ČR, kterou lze považovat za jednu z jeho nejvýznamnějších aktivit. S mimořádným důrazem se věnoval problematice zdravotně postižených dětí a lidí v produktivním věku. Především právě zdravotně postižené děti a mládež by měla zmíněná soutěž motivovat k jejich aktivizaci.

Počátek posledního desetiletí 20. století se považuje za období, v němž jeho zásluhy o zlepšení postavení zdravotně postižených dosáhly vrcholu. V té době patřil například k iniciátorům sjednocení hnutí zrakově postižených. Způsobem svého vystupování v rozhodujících okamžicích těchto jednání – například při přesvědčování nejen ve své domovské organizaci o správnosti a nutnosti tohoto kroku – dal ostatním názorný příklad, jak jedná člověk, který není ve svém životě zodpovědný jen sám ze sebe.

Aktivitami přeplněný tvůrčí život V. Císaře ukončila předčasně zákeřná nemoc ve věku nedožitých 68 let (zemřel 28. ledna 2002). V mysli všech zdravotně postižených zůstane navždy zapsán jako muž, který dokázal pro zdravotně postižené velice mnoho a jehož způsoby a metody jednání jsou následováníhodné. Jeho smrt považují všichni naši zdravotně postižení spoluobčané, kteří se s ním někdy setkali, za těžkou ztrátu, protože nahradit tak pracovitého člověka někým podobně založeným nebude vůbec jednoduchá záležitost.

(mk)

Stačí jediná adresa – zaměstnávání

V minulých číslech jsme upozornili čtenáře hledající informace o zdravotním postižení na internetovou adresu www.helpnet.cz, kde tyto informace přehledně roztřídili a všem tak ušetřili čas tvůrci portálu Helpnet.cz.Tentokrát se zaměříme na zaměstnávání osob se zdravotním postižením.

Tato problematika je na portálu soustředěna do samostatné rubriky Zaměstnávání, která se člení do devíti sekcí. Koho zajímají konkrétní nabídky zaměstnání, může začít u části Nabídky práce pro osoby se ZPS. Zde se nachází seznam nabídek, který se denně aktualizuje a přebírá z webu Práce.cz, konkrétně z jeho modulu zps.prace.cz. Dále portál odkazuje na specializovanou nabídku a poptávku pracovních příležitostí pro neslyšící, kterou udržuje na svých stránkách web Neslyšící.cz.

Nejnovějším projektem je web Stejná šance (www.stejnasance.cz), ktery zahájil plný provoz v srpnu 2004. Zaměřuje se na problematiku podporovaného zaměstnávání, zájemci o práci s postižením či jiným znevýhodněním zde mohou zadat svou poptávku po pracovním místě a firmy mohou po registraci na stránkách vyhledat konkrétního zaměstnance.

Zaměstnávání osob se ZPS je sekce, kde by měli začít ti, kdo se chtějí dozvědět více o legislativním zázemí zaměstnávání osob se změněnou pracovní schopností, o náhradním plnění, o podporovaném zaměstnávání. Najdou v ní anotace s odkazy na nejdůležitější předpisy či na jejich výklad.

Například v podrubrice Podporované zaměstnávání se zájemce dozví o dokumentu Standardy kvality podporovaného zaměstnávání, který byl dokončen v květnu 2004 v rámci projektu EQUAL. Jeho verzi i s výkladem jednotlivých kritérií si lze stáhnout z webu České unie pro podporované zaměstnávání. Tato unie vydává čtyřikrát ročně Zpravodaj IN, k jehož elektronické podobě míří další odkaz z portálu. Jiný vede na stránky občanského sdružení Koník z Českých Budějovic, které zde soustředilo informace týkající se služeb nabízených zaměstnavatelům v rámci programu Podporované zaměstnávání. Popisují například, jak žádat o dotaci na mzdové náklady od Úřadu práce, a shrnují výhody pro zaměstnavatele. Několik odkazů charakterizuje příspěvky o podporovaném zaměstnávání na webu České abilympijské asociace, která se touto problematikou rovněž zabývá.

O obsahu dalších sekcí napovídají již jejich názvy – Projekty na podporu zaměstnanosti, Rady pro uchazeče o zaměstnání, Mzdový rádce, Pracovní právo, Podnikání, O-zóna. Posledně jmenovaná obsahuje záznamy z pěti on-line diskusí na serveru Jobs.cz, kterých se účastnili přední odborníci na trh práce.

Jaroslav Winter, BMI sdružení

Výsledky výzkumného projektu PUB+ v ostatních zúčastněných zemích

Z mezinárodního srovnání vyplývají zajímavá zjištění

V minulém čísle tohoto zpravodaje jsme se v článku o výzkumném projektu PUB+ (hodnocení stavu přístupnosti veřejných budov pro osoby se sníženou pohyblivostí) soustředili na výsledky, které zjistila během průzkumu v naší zemi společnost SC&C. Tentokrát obrátíme pozornost na čtyři zbývající státy, které se do projektu také zapojily – Bulharsko, Polsko, Rumunsko a Řecko, kde probíhalo dotazování pouze mezi obyvateli největšího ostrova Kréta. Po vyhodnocení výsledků se ukázaly mnohé zajímavé závěry.

Tělesně postižení občané u nás a v Polsku jsou nejvíce spokojeni s potřebnými úpravami v bytech a domech, které obývají. Z průzkumu v Bulharsku a Rumunsku vyplynulo, že občané s tělesným postižením hodnotili svoje byty buď jednoznačně dobře jako bezbariérové, nebo naopak jako vysloveně špatné s množstvím bariér. Nejhůře vyšlo z průzkumu Řecko: většině bytů i domů na Krétě, v nichž žije někdo se zdravotním postižením, chybí jakékoliv přizpůsobení jeho postižení. K tomu řečtí výzkumníci poskytli vysvětlení, že na Krétě lidé velmi často žijí v pronajatých domech společně s širší rodinou, která se o své zdravotně postižené příbuzné stará. Bezbariérové úpravy domů se jim nevyplatí dělat.

Naše země dopadla nejlépe i v hodnocení bezbariérové přístupnosti veřejných budov. Čeští zdravotně postižení občané označili problémy s pohybem a orientací v těchto budovách za nejméně závažné. V ostatních čtyřech zemích jsou problémy veřejných budov považovány za závažnější. Shoda však panovala v otázce na vyjmenování nejzávažnějších bariér. Respondenti ve všech zemích se v drtivé většině shodli na schodech, nevyhovujících toaletách, neexistujících rampách, chybějících židlích (či lavičkách) a kluzkých podlahách.

Cesty za nákupy jsou, kromě Kréty, nejčastějším důvodem, proč tělesně postižení lidé chodí ven. Handicapovaní Kréťané chodí nejčastěji do práce nebo do školy. Minimálně 70 procent dotázaných v Polsku, Rumunsku, Bulharsku a Řecku by si přálo chodit více ven mezi lidi. U nás vyjádřila toto přání jen přibližně třetina dotázaných.

Průzkum sice odhalil nejhorší bezbariérovou přístupnost bytů, domů a veřejných budov na Krétě, tamní obyvatelé se ovšem nejlépe orientují v zákonných předpisech, které se týkají bezbariérovosti. Z průzkumu vyšlo v tomto případě nejhůře Polsko a naše země. Také znalost iniciativ Evropské unie řešících přístupnost veřejných budov pro zdravotně postižené je na nejvyšší úrovni na Krétě. Česku přísluší znovu nelichotivá poslední příčka. Dá se z toho snad usuzovat, že naši zdravotně postižení spoluobčané nevyvíjejí přílišnou snahu zlepšit současný nepříznivý stav a že se obávají vyjádřit dostatečně hlasitě svá práva?

Plných 90 procent dotázaných z Kréty je členem nějaké organizace zdravotně postižených (my jsme z pohledu členství čtvrtí). Členové těchto organizací vykazují obecně (ve všech zemích) větší aktivitu, lépe se vyznají v potřebných legislativních předpisech, od nich také pocházejí nejčastěji stížnosti na nevyhovující stavební úpravy.

Ani ve využívání internetu zdravotně postiženými se Česko neumístilo v popředí. Zůstalo za ním pouze Rumunsko, nejlépe skončilo Bulharsko, následovala Kréta a Polsko. Jiný mezinárodní výzkum SIBIS (Statistical Indicators Benchmarking the Society) staví ovšem celkovou populaci naší země v problematice dostupnosti k internetu před Polsko i před Bulharsko. Výzkumný projekt PUB+ tedy naznačil, že naše republika má v tomto směru vůči svým zdravotně postiženým občanům jistý dluh.

V dalším článku se budeme zabývat kvalitou života občanů s pohybovým omezením. Výzkum PUB+ v Česku totiž také zjistil, s jakými oblastmi života jsou spokojeni nejvíce a kde naopak cítí nejvíce problémů. ***(mk)***

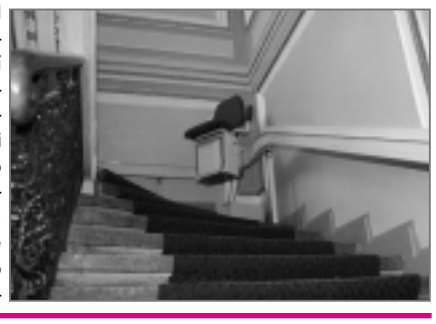

Bezbariérové řešení schodů v jedné staré budově v Rumunsku, která je registrována jako historické dědictví.

BRAVO · VÝTAHY s.r.o. VP PARDUBICE · CENTRUM · VDV · AGROPOL FOOD · Tonera

Příjemný předvánoční dárek

V pátek 3. prosince se tělesně postiženým obyvatelům Turnova i návštěvníkům tohoto krásného města, centra Českého ráje, otevřou prostory pro ně dosud neznámé či obtížně přístupné. V rámci prvního adventního koncertu totiž proběhne slavnostní zahájení provozu výtahu, který jim umožní bezproblémovou prohlídku bohatých expozic ve všech třech patrech zdejšího muzea. Podle vyjádření jeho ředitelky se o bezbariérové zpřístupnění snažili plných pět let.

Na vybudování výtahu se pracovalo od září. Cena této investiční akce dosáhla částky necelého miliónu a půl. Potřebné finanční prostředky pocházely z více zdrojů. Největším dílem – 1,2 milionu korun – přispěl Liberecký kraj, sto tisíc poskytlo město. Na financování se podílel také šedesátitisícový výnos z veřejné sbírky.

Muzeum Českého ráje se pyšní především mineralogickou expozicí s množstvím drahokamů z nalezišť na Kozákově (tato 744 metrů vysoká hora dominuje regionu Turnova). Návštěvníci se mohou dále seznámit s místním národopisem, geologií, prehistorií nebo technologií zpracování drahých kamenů. Obrazové galerii vévodí jeden z našich největších panoramatických obrazů – 8,5 x 10 metrů velké Pobití Sasíků pod Hrubou Skálou na návrh Mikoláše Alše.

(mk)

Chlouba turnovského muzea - panoramatický obraz Pobití Sasíků pod Hrubou Skálou.

agama s.r.o.
Hronovická ul. 488
530 02 Pardubice
tel.: 466 612 252
tel., fax: 466 615 512
agama@agama-pardubice.cz
www.agama-pardubice.cz

JEDNOTA

chemicals pardubice

CZ PLAST s.r.o.

planetlink k.s.,
odštěpný závod
17. listopadu 216
530 02 Pardubice
tel., fax. 466 611 204
mobil: 603 804 6986
pardubice@planetlink.cz
www.planetlink.cz

Daňové poradenství – zpracovávání přiznání ke všem druhům daní spolu s kontrolou podkladů pro přiznání a odkladem podání, stanovisek k dílčím daňovým problémům, daňové kontroly dle požadavku klientů, zastupování klientů v daňovém řízení před finančním úřadem.
Účetní poradenství – zpracovávání účetní evidence klientů včetně mezd a účetní závěrky, metodický a kontrolní dohled nad vedením účetní evidence, sestavování konsolidovaných účetních závěrek
Související služby – zpracovávání finančních analýz společností, zavádění účetního softwaru včetně nadstavbových aplikací řízení výroby a manažerských přehledů, zakládání společností v tuzemsku i zahraničí, poradenství ve věci fúzí a transformace společností a v oblasti pojištění podnikatelských rizik a oceňování podniků.

MARO

- Mezinárodní společnost FOXCONN, přední světový výrobce výpočetní a telekomunikační techniky, byla založena v roce 1974 na Tchajwanu. V současné době má téměř 30 poboček po celém světě a zaměstnává celkově přes 60 000 lidí.
- V Pardubicích působí od roku 2000, kdy odkoupila bývalý areál zkrachovalé HTT Tesla. Výroba osobních počítačů byla započata v září 2000 a za necelých šest měsíců se podařilo vybudovat další výrobní halu.
- V současné době sjede z výrobních linek několik tisíc osobních počítačů denně. Brzy by proto měla být pokořena hranice 7 milionů vyrobených kusů.

FOXCONN CZ

- Počítače z Pardubic jsou vyváženy do celé Evropy, Afriky a zemí Středního východu.
- FOXCONN CZ se za čtyři roky svého působení v Pardubicích stal významným partnerem města. Pravidelně podporuje sdružení pečující o handicapované občany a organizace pro výchovu a vzdělávání mládeže.
- FOXCONN CZ v současné době zaměstnává již přes 2500 lidí. Do budoucna počítá s dalším rozšiřováním své výroby a s tím spojeným náborem nových pracovníků.
- FOXCONN CZ Vám nabízí uplatnění v mezinárodním prostředí velké dynamické společnosti, kontakt s nejmodernějšími technologiemi, možnost dalšího vzdělávání a profesního růstu. ***(PR)***

CHEMONTÁŽ
Fáblovka 69
533 52 Staré Hradiště
Tel.: 466 415 475, 466 415 552
Fax: 466 415 297
E-mail: chemont@pce.cz

KELCOM INTERNATIONAL PARDUBICE

Montplast
Provozovna:
Veselí u Přelouče 11
535 01 Přelouč
Tel.: 466 972 737
Mobil: 606 430 429

KOALICE PRO PARDUBICKÝ KRAJ
KDU-ČSL NESTRANÍCI US-DEU

Koalice pro Pardubický kraj (tvořená KDU-ČSL, NESTRANÍKY a US-DEU) chce podle svého volebního programu pro období 2004-2008 ve zdravotní a sociální oblasti prosazovat:

- Pro specifické podmínky zdravotně postižených, kteří mají nepochybně větší potřebu zdravotní i sociální péče, zrušení administrativních bariér mezi zdravotní a sociální péčí.
- Tam, kde je to možné, chceme přesunout péči blíže ke klientovi, tedy z nemocnic do ambulancí, ze sociálních ústavů a zdravotnických zařízení do domácího prostředí. Důležitá je individuální potřeba klienta či pacienta. Tohoto cíle chceme dosáhnout i podporou neziskových a charitativních organizací poskytujících zdravotní a sociální služby, podporou dlouhodobé osobní asistence handicapovaným občanům.
- Zdravotně postižení díky své životní zkušenosti mohou zbytek společnosti obohatit o své vidění světa, o zkušenost s překonáváním těžkostí. Chceme pomoci odstranit bariéry, které jim v tom brání. Mluvíme-li o budování dopravní infrastruktury a tvorbě nových pracovních míst, týká se tato priorita i občanů se zdravotním postižením.
- Populaci lze dělit podle různých kritérií na mnoho více či méně specifických skupin. Vycházíme z obecného principu, že v občanské společnosti je každá tato skupina největším expertem na svůj život, na své potřeby.

Chceme proto zdravotně postižené vtáhnout do rozhodování o řešení jejich problémů. Chceme ustavit poradní orgán Pardubického kraje, prostřednictvím kterého by sami zdravotně postižení mohli říct, co je tíží, v čem potřebují pomoc od společnosti a co naopak zvládnou sami.

Dopravní fakulta a bariéry ve městě aneb Perner by měl radost

Jaké byly v době Jana Pernera bariéry, nevím. Jedno ale jisté je: studentům pardubické dopravní fakulty, která nese jméno tohoto významného českého železničního inženýra, nebude problematika bariér a jejich odstraňování cizí.

Díky spolupráci katedry technologie a řízení dopravy Dopravní fakulty Jana Pernera Univerzity Pardubice s Českou abilympijskou asociací, se Sjednocenou organizací nevidomých a slabozrakých a také s odborem dopravy pardubického magistrátu se daří zařazovat do výuky odborných předmětů i problematiku odstraňování bariér ve veřejné dopravě i v městském prostředí. Proto studenti zpracovali např. projekt „Analýza bezbariérových úprav přechodů pro chodce v Pardubicích“. V rámci projektu vyhodnotili bezbariérovost více než 400 prvků, zejména přechodů pro chodce a sjezdů z chodníků, dále vybraných zastávek MHD a parkovacích míst pro osoby s omezenou schopností pohybu a orientace. Pořídili také fotodokumentaci stavu uvedených prvků. Výsledky analýzy a návrhy tras pro samostatný a bezpečný pohyb osob s omezenou schopností pohybu a orientace poslouží k pokračujícím bezbariérovým úpravám na území Pardubic.

V květnu a červnu proběhl navazující projekt „Analýza bezbariérových úprav veřejných budov pro osoby s omezenou schopností pohybu“. Studenti ve dvojicích (jeden vždy na vozíku) hodnotili bezbariérové úpravy různých veřejných budov na území města, např. Československé obchodní banky, Obchodního centra Grand, kina Sirius v suterénu vlakového nádraží, Východočeského divadla, okresní správy sociálního zabezpečení atd., ale také univerzitních kolejí. Sledovali nejen přístup do budov, ale např. i k výtahu, WC a do dalších prostor včetně dostupnosti informací o bezbariérovosti objektu (piktogramy, informační systém apod.). Hlavním partnerem projektu je pardubická stavební firma Chládek & Tintěra.

Všem studentům Dopravní fakulty, kteří nešetří časem pro dobrou věc, patří dík!

Ing. Jaroslav Matuška, Ph.D.,
koordinátor projektů,
Univerzita Pardubice

BISON TRADING CZ s.r.o.

PROJEKČNÍ KANCELÁŘ AGRO-AQUA s.r.o.
J. PALACHA 1552, PARDUBICE

Seriál o místech, kde je v popředí zájmu trpělivost, porozumění a pochopení

Nejen mezi ženami oblíbený časopis Vlasta se na svých stránkách často věnuje také problematice života zdravotně postižených. Letos jsme už ostatně v našem zpravodaji jeden článek na takové téma přetiskli. Další, který zveřejňujeme – od redaktorky Michaely Matuštíkové – představuje hned dvě zařízení, kde nikdo nemusí posedávat se smutným obličejem někde v koutku.

Zázračné hrnečky

Jirka zručně okrajuje plát keramické hlíny. Úplně ponořený ve svém soustředění slepí hrneček. Teprve když jeho dílo bezpečně trůní na podložce, zvedne hlavu a vydechne své „Dobrý den!“ jako odpověď na náš pozdrav.

Jirka je jedním z klientů dílny Marta v čáslavské Diakonii. Stejně jako on mají také jeho „keramičtí“ kolegové Vojta, dva Pavlové, druhý Jirka a Dalík plné ruce práce. Jsou to chlapci, o nichž si ještě dnes mnozí lidé myslí: „Takoví chudáčci, žádnou práci by nesvedli.“ Je pravda, že v obyčejném zaměstnání, bez pomocné ruky by kluci nejspíš neuspěli, ale misky, květináče a hrnečky na policích dílny hovoří jasně – i když je život strašně handicapoval a stále se musejí vyrovnávat se svým postižením, každý z nich něco umí, každý z nich je na něco šikovný a dokáže pracovat. Chuť a houževnatost jim může leckdo závidět.

Chráněná dílna? Není

Diakonie v Čáslavi je jedním z míst, kde pomáhají klientům s mentálním i kombinovaným postižením. Kromě terapeutické dílny, kde se nevyrábí jen keramika, ale mnoho dalších krásných věcí, je v budově také týdenní domov, speciální škola a denní centrum jednak pro malé děti, jednak pro větší klienty, kterým jejich handicap neumožní účastnit se programu v dílně.

Do dílny dochází zhruba desítka klientů na pracovní terapii. Pomáhají jim dvě laskavé duše – paní Klinská a Tereza. Dokážou najít každému činnost, kterou zvládne a která ho bude bavit. A navíc tak vznikne užitečná věc. Všichni si nejen osvojí dovednosti řemeslníků, ale naučí se, že u rozdělané práce se musí vydržet až do konce. „Ideální by bylo, kdyby mohli klienti využít své dovednosti v chráněné dílně, ale v našem regionu žádná není,“ posteskne si Tereza.

Hrnečky, zvonečky, svícny, misky, ale třeba i přání z ručního papíru nebo sáčky plněné levandulí se Diakonie snaží prodávat. Výrobky měly velký úspěch na vánočních a velikonočních trzích, prodávají se na jarmarcích a podobných akcích. Ale hrneček, který dnes Jirka slepil, má jiné poslání. Pojede soutěžit do Prahy na výstavu.

Hrnky pletené i tkané

Hrnečky známe porcelánové, keramické a skleněné. Možná si umíme představit také dřevěné. Ale viděli jste už hrnečky pletené nebo tkané? Pak je nejvyšší čas vám je představit. Vznikly v denním stacionáři Diakonie ve Stodůlkách. Mají tu dvě terapeutické dílny pro klienty s různým postižením, kromě textilní i keramickou. Také zde se klienti učí dovednostem řemeslným a sociálním. Čtyři klienti jsou dokonce v pracovním poměru, ostatních třináct dochází jako do školy.

„Terapeut, který chce pracovat v takovém zařízení, musí být laskavý, trpělivý, chovat se přirozeně, nesmí si na nic hrát,“ vysvětluje ředitelka Daniela Caldová. Pak dokáže s klienty divy. Jedna z místních terapeutek Dana byla nezaměstnanou aranžérkou. Místo terapeuta jí nabídli na úřadu práce a ona zjistila, že s těmi velkými dětmi se dají vyrábět báječné věci. Tkát, plést, šít, drhat, batikovat, malovat na hedvábí… Její svěřenci se zase naučili, jak se s Danou domluvit. Je totiž sluchově postižená. Nyní se pilně účastní kurzů pro zlepšení kvalifikace a doplňuje si pečovatelskou praxi.

Už prodáváme

Tady ve Stodůlkách je práce jen jednou z mnoha činností. Všichni rádi společně zpívají, baví je učení znakové řeči stejně jako základy angličtiny. A jak se místní keramické a textilní výrobky prodávají? „Zařízení funguje už sedm let a za tu dobu se to opravdu zlepšilo. Třeba je to také tím, že i my máme víc zkušeností," vysvětluje Daniela. Stacionář našel cestičky do okolních květinářství, kde nabízí keramické a papírové drobnosti. Účastní se nejrůznějších předvánočních akcí, a vydělává tak na materiál pro další činnost. Paní ředitelka neví, jestli se stacionář může někdy stát soběstačným. Byla by však moc ráda, kdyby si mohla dovolit uzavřít pracovní smlouvu s dalšími klienty, aby mohli dostávat plat.

Stánek sdružení Občanská inspirace na Handicapu. Foto: Picter

Pohled do dílny Marta. Foto: Picter

Kouzlo neumělosti

V tuzemsku existuje více takových zařízení, jako jsou dílna Marta a Diakonie ve Stodůlkách. Všechna se snaží pomoci potřebným. Ale zároveň potřebují, aby taky někdo pomohl jim. Aby se výrobky prodávaly a vydělaly alespoň na další materiál. To všechno ví pražské sdružení Občanská inspirace. Před šesti lety ho založilo několik žen, které chtěly být užitečné lidem zblízka i zdaleka. Původně hledaly prostor pro galerii. Líbily se jim výrobky postižených dětí, maminek na mateřské i aktivních babiček, chtěly jim pomoci a prodávat všechny ty keramické ozdoby, hrnky, misky, hadrové hračky, polštářky, košíčky, koberečky, svíčky, ruční papír, přáníčka, chňapky, krabičky…

„V denních stacionářích, chráněných dílnách, speciálních školách i v denních centrech vzniká spousta krásných věcí. Samozřejmě je na některých patrné, že je nevytvořil profesionál, ale i v neumělosti je někdy skrytá originalita a kouzlo výrobku,“ vysvětluje paní Oujezdská z Inspirace. Když sdružení získalo nebytový prostor na pražském sídlišti Černý Most a ženy jej začaly vlastníma rukama upravovat, všimly si dětí z okolí. A přišlo jim líto, že pro ně nikdo nic nepořádá. Tak vedle provozování prodejní galerie začaly organizovat ještě kroužky. Dnes už sdružení nabízí celou škálu aktivit pro děti a maminky na mateřské i sociálně právní poradnu. „Chceme zapojit také děti ze sídliště, které k nám obvykle nechodí,“ plánuje Helena Vostradovská. Ani to nestačí. Proto Jirka lepil hrnek z hlíny a ve Stodůlkách hrneček tkali. Proto děti ze vsetínské školy Integra vyráběly obrovský papírový hrneček. Hrnečky vznikaly také v Danetě v Hradci Králové, v centru Slunečnice ve Zlíně, v pražském integrovaném centru Zahrada. Hrneček vyrobil kdekdo, protože sdružení Občanská inspirace vyhlásilo soutěž „O nejkrásnější handicapovaný hrneček“. Vystaveny byly na letošním veletrhu Handicap a příchozí hlasovali o tom, který z hrnků je nejkrásnější.

Chcete vědět, kdo vyhrál? Myslím, že všichni.

(r)

ČESKÁ SPOŘITELNA
INTERGAL
PODĚBRADKA
EXPLOSIA
ČSOB Pojišťovna
NOPEK
max

CANDY, spol. s r. o.
Hradčanská 403
530 06 Pardubice

Telefon: 466 301 360
Fax: 466 301 361

Internet: www.candy.cz; www.candies.cz
E-mail: candy@candy.cz

CANDIE'S
PAMLSEK NEJEN PRO PSA

- Kompletní sortiment kanadských suchých granulovaných extrudovaných krmiv z kuřecího masa Nutram a K-9 s dietními účinky pro kočky a psy.
- Možnost sestavení krmné dávky pro jakékoliv plemeno, velikost, stáří, prostředí, zátěž, fyziologický cyklus, požadovanou kondici a osrstění zvířete podle podmínek chovu a požadavků klienta.
- Pamlsek nové generace CANDIE'S – vymyšleno, vyzkoušeno a vyráběno v Čechách.
- První snack splňující veškeré požadavky na zdravou výživu psích kamarádů.
- Ideální pomůcka k výchově a motivací při výcviku.
- CANDY dodává nejen do všech členských států Evropské unie, ale také do Kanady.
- Velký zájem obchodníků a úspěch u odborníků na světovém veletrhu INTERZOO 2004 v Norimberku.
- CANDY dalo nový směr výrobě pamlsků – pomáhá psům i lidem zdravě mlsat.
- Odhodlání bez kompromisů naplnit velmi náročné vlastní zadání, vysoká odbornost, dlouholetá příprava, zkušenosti z veterinární praxe i chovu psů, znalost požadavků náročných českých zákazníků, chuť udělat něco pro čtyřnohé kamarády.
- Prodej ve specializovaných prodejnách chovatelských potřeb a krmiv, nezbytná součást sortimentu veterinárních ošetřoven.

OP

P.P.
50403 / 2003
530 02 Pardubice 2

Najdete v nás vždy spolehlivého partnera!

- firma zaměstnávající více než 50 % osob se ZPS
- více než dvanáctiletá praxe se zaměstnáváním zdravotně postižených lidí
- nabídka služeb a zboží formou náhradního plnění
- pečlivost a zodpovědnost při veškeré činnosti
- dodávky a servis výpočetní techniky
- školení a vzdělávání v oblasti informačních technologií
- správa a digitalizace archivů
- zasilatelství, kompletace a realizace zásilek

K2P
Rokycanova 2654
530 02 Pardubice
tel.: 466 304 366
www.k2p.cz
info@k2p.cz

Digitální svět s.r.o.
ul. Br. Veverkových 396
530 02 Pardubice
tel./fax: 466 614 994
e-mail: info@digisvet.cz
DIGITÁLNÍ SVĚT
WWW.DIGISVET.CZ
- PROFESIONÁLNÍ WWW PREZENTACE
- INTERNETOVÉ OBCHODY
- WEBHOSTING

PIVOVAR PARDUBICE

ENELEX s.r.o.

Autopůjčovna
pobočky Hradec Králové, Pardubice, Praha, Brno
LINCOLN-car s.r.o.
NON STOP
602 444 443
Bezplatná tel. linka 800 20 30 40
http:/www.lincoln-car.cz
e-mail: lincoln@lincoln-car.cz
wap.lincoln-car.cz

KAPO s.r.o.
Synthesia
Proxim
ALUPA s.r.o.
ČEZ

STUDIO PRESS
...VŠE KOLEM TISKU
NECHTE NA NÁS
DESIGN | OFSETOVÝ TISK | SAZBA-SCAN-OSVIT | SERIGRAFIE | SIGNMAKING
REKLAMNÍ PŘEDMĚTY | RELIÉFNÍ RAŽBA | VELKOPLOŠNÝ TISK | NAKLADATELSTVÍ
STUDIO PRAHA
Jeseniova 56D, Praha 3
telefon | fax: 271 771 414
e-mail: praha@studiopress.cz
STUDIO PARDUBICE
Smilova 385, Pardubice
telefon | fax: 466 614 904
e-mail: pardubice@studiopress.cz
TISKÁRNA A STUDIO ČÁSLAV
J. Roháče z Dubé 131, Čáslav
telefon | fax: 327 314 957
e-mail: caslav@studiopress.cz

Představení partnerských měst

Vysoké Mýto, 12tisícové průmyslové město ve střední části Pardubického kraje, založil pravděpodobně roku 1262 český král Přemysl Otakar II. v širokém údolí řeky Loučné. Zdejší centrální, téměř čtvercové náměstí patří k největším na území celé republiky. Hlavnímu oltáři velkého dvouvěžového kostela sv. Vavřince, původně ze závěru 13. století, regotizovaného o šest set let později, dominuje obraz Nanebevzetí Panny Marie od významného malíře Petra Brandla. Ve městě se dochovala značná část opevnění, které se začalo budovat tři roky po jeho založení, včetně tří bran.

Havlíčkův Brod, kde žije kolem 25 tisíc obyvatel, je starobylé město na řece Sázavě v kraji Vysočina. Své počátky má ve 13. století jako osada u dolů na stříbro. Ve středu města, který je přes 20 let památkovou zónou, je řada historických památek – hradby s baštami, náměstí s kašnou s Tritonem a kostrou hlásného Hnáta na radniční věži (pověstmi opředený symbol zrady). Ve věži kostela Nanebevzetí Panny Marie visí zvon Vilém, jeden z nejstarších v českých zemích. Přívlastek Havlíčkův připomíná spisovatele Karla Havlíčka Borovského, který studoval na zdejším gymnáziu.

AVE-KONTAKT
tranza
GASCO PARDUBICE spol. s r. o.

CS FINANCOVÁNÍ GROUP
PŮJČKY BEZ NAVÝŠENÍ
Masarykovo nám. 1484
530 02 Pardubice
tel., fax: 467 402 493
mobil: 737 176 096
e-mail: michaelmadle@tiscali.cz

mopos communications
značková okna a dveře STAVONA

MTS GROUP s.r.o.
PARDUBICE - 17. LISTOPADU
tel.: 466 615 164 fax: 466 612 219
www.mtsgroup.cz
- STAVBY OBČANSKÉ, BYTOVÉ, A PRŮMYSLOVÉ
- INŽENÝRSKÉ SÍTĚ
- VÝSTAVBA RODINNÝCH DOMKŮ
- REKONSTRUKCE A MODERNIZACE
- FASÁDY VČETNĚ ZATEPLENÍ
MTS GROUP
GENERÁLNÍ DODAVATEL STAVEB
DRŽITEL CERTIFIKÁTU JAKOSTI ISO 90001

Adobe
Budvar
Just MADE IN SWITZERLAND
BATTERY
SEAT Autocentrum Pardubice, a. s.
BGS distribution